

ناترازی گاز؛ بحران زمستانی

حسین سلاح‌ورزی

رئیس سازمان ملی کارآفرینی ایران

ناترازی گاز در ایران، که پیش‌بینی می‌شود در زمستان امسال به بیش از ۳۰۰ میلیون مترمکعب در روز برسد، به بحرانی تمام‌عیار در حوزه اقتصادی و اجتماعی تبدیل شده است. باوجود هشدارهای کارشناسان و تجارب سال‌های گذشته، هنوز نشانه‌ای از برنامه‌های کارآمد و فوری از سوی دولت برای مهار این ناترازی و جلوگیری از پیامدهای گسترده آن دیده نمی‌شود. به نظر می‌رسد که کاهش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی، فرسودگی شبکه‌های تولید و توزیع و عدم بهینه‌سازی مصرف، همگی به این بحران دامن زده و تبعاتی فراتر از بخش‌های تولیدی، معیشت مردم و حوزه خدمات بر جا خواهند گذاشت. اثرات این ناترازی در زمستان پیش رو نه‌تنها بر تولید ملی و تراز تجاری، بلکه بر بازار سرمایه‌و اعتماد عمومی نیز به شدت تأثیرگذار خواهد بود. ناترازی گاز، به ویژه بر صنایع بزرگ انرژی بر نظیر فولاد، پتروشیمی و سیمان، که اصلی‌ترین مصرف‌کنندگان گاز در کشور هستند، آسیب‌های جدی وارد می‌کند. این صنایع سهم بزرگی در تولید و صادرات غیرنفتی دارند و کاهش یاقط فاعل گاز، تولیدات آن‌ها را مختل کرده و بازارهای صادراتی ایران را با خطر از دست رفتن مواجه می‌کند. کاهش ظرفیت یا توقف تولید در این صنایع، به معنای کاهش درآمدهای ارزی و وابستگی بیشتر به واردات است؛ پدیده‌ای که موجب کاهش تراز تجاری و فشار بیشتر بر منابع ارزی خواهد شد. دولت باید پاسخگوی این مسئله باشد که چرا به رغم آگاهی از اثرات ناترازی گاز، اقدامی جدی برای مدیریت این بحران انجام نداده و چرا برنامه‌های بلندمدتی که از آن‌ها صحبت می‌شود، تنها در سطح تئوری باقی مانده و در عمل به اجرا نرسیده‌اند. در بخش خانگی که یکی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان گاز در کشور محسوب می‌شود، این ناترازی به مشکلات ععیده‌ای منجر خواهد شد. در فصل زمستان، با افزایش تقاضای برای گرمایش، هرگونه کاهش یا قطعی گاز به‌ویژه در مناطق سردسیر، نه‌تنها به نارضایتی عمومی دامن می‌زند، بلکه سلامت و امنیت انرژی میلیون‌ها خانوار را به خطر می‌اندازد. نبود برنامه‌ریزی مناسب برای بهینه‌سازی مصرف خانگی و مدیریت تقاضا در این بخش، فشار بر زیرساخت‌های تولید و توزیع گاز را دوچندان می‌کند. این موضوع نشان‌دهنده کمبود تدابیر فوری و بی‌توجهی به نیازهای فوری شهروندان است و موجب کاهش اعتماد عمومی به توان مدیریت بحران دولت خواهد شد.

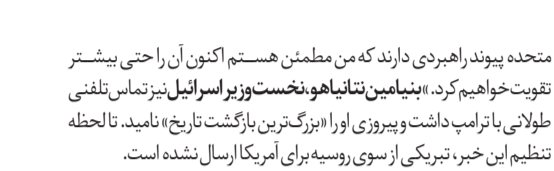
بخش خدمات و مشاغل کوچک نیز که بسیاری از آن‌ها به‌طور مستقیم به انرژی گاز برای فعالیت‌های روزانه وابسته‌اند، از این ناترازی آسیب خواهند دید. کسب‌وکارهایی چون رستوران‌ها، نانوايي‌ها، مجتمع‌های تجاری و حتی مشاغل کوچک خانگی، با کاهش یا قطع گاز دچار اختلال جدی می‌شوند. در شرایطی که این بنگاه‌ها به دلیل رکود اقتصادی، افزایش هزینه‌ها و مشکلات تأمین کالاهای اساسی، به

سختی به فعالیت خود ادامه می‌دهند، محدودیت‌های جدید در تأمین گاز به احتمال زیاد بسیاری از این مشاغل را به مرز تعطیلی می‌کشاند. تعطیلی این بنگاه‌ها و مشاغل نه تنها به افزایش نرخ بیکاری و کاهش قدرت خرید مردم منجر می‌شود، بلکه فشار مضاعفی را بر اقتصاد خانوارها تحمیل می‌کند. ناترازی گاز در بازار سرمایه و بورس تهران نیز بی‌تأثیر نخواهد بود. بسیاری از صنایع بزرگ حاضر در بازار سرمایه، به‌ویژه صنایع پتروشیمی، فولاد و سیمان، جزو صنایع انرژی‌بر هستند و کمبود گاز به معنی کاهش تولید و افت درآمد آن‌هاست. انتظار می‌رود این ناترازی منجر به کاهش سودآوری این شرکت‌ها شده و به صورت مستقیم بر ارزش سهام آن‌ها تأثیر منفی بگذارد. پیامد این شرایط، افت شاخص‌های کلیدی بورس، خروج سرمایه‌گذاران و کاهش جذابیت سرمایه‌گذاری در بورس خواهد بود. در شرایطی که اقتصاد کشور نیاز مبرم به ثبات و جذب سرمایه دارد، این بحران به بی‌اعتمادی بیشتر نسبت به بازار سرمایه دامن می‌زند و به رکود بورس می‌افزاید. تبعات کلان ناترازی گاز در رشد اقتصادی و معیشت مردم نیز غیرقابل انکار است. کاهش تولید و عرضه محصولات در صنایعی که وابسته به گاز هستند، به افزایش قیمت‌ها و فشارهای تورمی در سطح بازار داخلی منجر می‌شود. این فشارهای تورمی به صورت زنجیره‌ای در تمام بخش‌های اقتصادی سرایت می‌کند و موجب کاهش قدرت خرید مردم، افزایش هزینه‌های زندگی و افت کیفیت معیشت خواهد شد. پیامدهای اقتصادی این ناترازی تنها محدود به سال جاری نمی‌شود و در صورت تداوم این وضعیت، اقتصاد کشور با چالش‌های عمیق‌تری در سال‌های آینده روبرو خواهد بود. بی‌عملی و بی‌برنامگی دولت در مواجهه با این بحران، نشان‌دهنده کمبود تدابیر فوری و ناتوانی در مدیریت بحران انرژی است. با وجود آگاهی از شدت بحران، به نظر می‌رسد که تاکنون هیچ اقدام مؤثر و برنامه‌کوتاه‌مدتی برای مقابله با ناترازی گاز در دستور کار دولت قرار نگرفته است. جدولت ن توانسته یا نخواست ه که برای این نیاز فوری کشور، برنامه‌ای مشخص ارائه دهد و تدابیر لازم را اجرایی کند؟

ایا عدم توانایی در مدیریت بحران انرژی به معنای ضعف ساختاری در سیاست‌گذاری است، یا آنکه برنامه‌های بلندمدتی که از آن‌ها سخن می‌گویند، صرفاً جنبه تبلیغاتی دارد و در عمل از پشتوانه اجرایی برخوردار نیستند؟ ضروری است دولت مسئولیت این بحران را بپذیرد و با اجرای راهکارهای فوری برای کاهش فشار بر بخش‌های تولیدی و خانگی، از تعمیق این بحران جلوگیری کند. اقدامات فوری، از جمله بهینه‌سازی سریع مصرف انرژی در بخش‌های خانگی و اداری، تسریع در نوسازی زیرساخت‌های تولید و توزیع، و استفاده از سوخت‌های جایگزین، می‌توانند به کاهش پیامدهای این ناترازی کمک کنند. همچنین در شرایط اوج مصرف داخلی، اولویت‌دهی به مصارف داخلی به جای صادرات گاز، یکی از تدابیر اساسی برای کنترل بحران است. این بحران نه تنها به صنعت و تولید ملی، بلکه به معیشت مردم، اعتماد عمومی و حتی ثبات بازار سرمایه کشور نیز ضربه خواهد زد. اگر دولت در برابر این بحران عاجل اقدامی نکنند، تبعات آن در ماه‌های آینده و در سطوح مختلف اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی به شدت محسوس خواهد بود. تداوم این بی‌عملی و عدم اجرای برنامه‌های اضطراری نتیجه‌ای جز افزایش تورم، کاهش تولید، رکود در بورس و کاهش کیفیت زندگی مردم نخواهد داشت.

خیلی هم فرق می کند

انتقاد کارشناسان از موضع رسمی ایران پس از پیروزی ترامپ

انتقاد کارشناسان از موضع رسمی ایران پس از پیروزی ترامپ

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

اگر بگوییم بازگشت ترامپ به قدرت در آمریکا، بخش زیادی از رهبران و کشورهای جهان را نگران کرده، دور از حقیقت نیست، رسانه‌های مختلف جهان با تجزیه و تحلیل پیام‌های تبریک، واکنش‌ها یا سکوت مقامات ارشد کشورهای مختلف به این نتیجه رسیدند که حتی متحدان آمریکا هم از بازگشت دوباره ترامپ به کاخ سفید نگرانی‌هایی دارند. چرا که یک‌بار در فاصله‌سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ با ترامپ و سیاست‌هایش به‌عنوان رئیس جمهور آمریکا روبرو شدند و می‌دانند که تاثیر تصمیمات ساکن کاخ سفید فقط به مرزهای ایالات‌متحده، از ساحل شرقی و کرانه اقیانوس اطلس تا ساحل غربی و اقیانوس آرام محدود نمی‌شود. کشورهای اروپایی هم‌عنوان نزدیک‌ترین متحدان ایالات متحده با توجه به نظرات انتقادی ترامپ نسبت به سازوکاری پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو)، نگران این هستند که ترامپ دست به تغییراتی در این سازمان بزند و سیاست‌های حمایتی آمریکا نسبت به متحدان خود را مورد بازنگری قرار بدهد. ترامپ به‌طور جدی معتقد بود که باید کشورهای اروپایی هزینه دفاع از خود را بپردازند. آن‌ها همچنین نسبت به امنیت خود با توجه به جریان داشتن جنگ در اوکراین نیز نگران هستند. چرا که ترامپ بدون اینکه اعلام کند چگونه این جنگ را تمام خواهد کرد، مدعی شده بود که به محض بازگشتش به کاخ سفید و نشستن بر صندلی رئیس‌جمهور، این جنگ را پایان خواهد داد. مارک روته، دبیرکل ناتو در واکنش به پیروزی ترامپ گفت: «من مشتاقانه منتظر همکاری مجدد با او برای پیشبرد صلح از طریق قدرت ناتو در مواجهه با تعداد فزاینده چالش‌های جهانی از جمله همسویی فزاینده چین، روسیه، کره‌شمالی و ایران هستم.» واکنش بر شی مقامات کشورمان نیز این بود: فرقی نمی‌کند چه کسی رئیس‌جمهور آمریکا باشد.

✦ خوشحالی و نگرانی رهبران

آن طور که «عصر ایران» به نقل از آسوشیتدپرس گزارش داد، «رهبران جهان محتاطانه و توأم با نگرانی سیل پیام‌های تبریک خود را روانه ترامپ کرده‌اند.» رئیس‌جمهور چین بر این موضوع تأکید کرد که «تاریخ به ما نشان می‌دهد که چین و ایالات متحده از همکاری‌ها سود خواهند برد و از روبرویی با یکدیگر ضرر خواهند کرد.» ولادیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین که در جریان جنگ با روسیه، آمریکا را به عنوان حامی اصلی کنار خود داشته، با تأکید بر استقبال از رویکرد «صلح از طریق قدرت» در توییت‌تر نوشت: «این دقیقاً همان اصلی است که عملاً می‌تواند صلح عادلانه را در اوکراین نزدیک‌تر کند. امیدوارم که به‌هم‌آن‌را عملی کنیم، ما مشتاقانه منتظر دوره‌ای از ایالات متحده آمریکای قدرتمند تحت رهبری قاطع پرزیدنت ترامپ هستیم.»

رهبران اروپایی نیز واکنش‌هایی متفاوت از یکدیگر نشان دادند. کی‌یر استارمر، نخست‌وزیر بریتانیا پیروزی ترامپ را یک پیروزی تاریخی خواند و گفت: «انگلیس و ایالات متحده به عنوان نزدیک‌ترین متحدان، به همکاری با یکدیگر برای حفاظت از ارزش‌های مشترک آزادی و دموکراسی ادامه خواهند داد.» امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه در پیامش گفت که «آماده است با نامزد پیروز انتخابات آمریکا با «احترام همکاری کند؛ همان طوری که در چهار سال (گذشته) این کار را انجام داد.» اولاف شولتس، صدراعظم آلمان اما در پیامش به اختلافات با ترامپ اشاره‌ای محتاطانه کرد و گفت که او خواستار ادامه روابط نزدیک است، حتی اگر «مطمئن بسیاری از چیزها در دولت تحت رهبری دونالد ترامپ متفاوت باشد.» جوور جیازا ملونی، نخست‌وزیر ایتالیا که جریان راست افراطی این کشور را نمایندگی می‌کند و از نظر سیاسی به ترامپ نزدیک است، از پیروزی او در انتخابات استقبال کرد و گفت: «ایتالیا و ایالات

تاریخچه روابط میان ایران و آمریکا

روابط دیپلماتیک

مجلس شورای اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت

وزارت رفاه و امور اجتماعی

وزارت صنعت

وزارت تعاون

وزارت ورزش

سازمان آمار و جمعیت‌شناسی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

وزارت امور خارجه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت بهداشت

وزارت عدالت